

2025-03-14

Diarienummer S2024/02012

Socialdepartementet

Regeringskansliet

103 33 Stockholm

s.remissvar@regeringskansliet.se

s.sof@regeringskansliet.se

Attentions remissvar på betänkandet om en lag om insatser inom socialtjänsten till vårdnadshavare, barn och unga när samtycke saknas (LIV), DS 2024:30

Om Attention

Riksförbundet Attention är en intresseorganisation för personer med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar (NPF) och deras familjer. Vi företräder personer med egna funktionsnedsättningar, anhöriga och personal som möter våra grupper inom till exempel skola, vård, socialtjänst, arbetsförmedling och Försäkringskassan. Bland våra medlemmar finns personer med adhd, autism, Tourettes syndrom, språkstörning samt personer med nedsatt förmåga att läsa, skriva och räkna. Attention har omkring 20 000 medlemmar och ett 50-tal lokala föreningar runt om i landet.

Utredningens uppdrag

Det föreslagna lagförslaget (2026:00) om insatser inom socialtjänsten till vårdnadshavare, barn och unga när samtycke saknas, förkortat LIV, syftar till att ge socialnämnder möjlighet att besluta om insatser i öppna former utan krav på samtycke från vårdnadshavare. Lagen innefattar regler för insatser, särskilda föreskrifter samt uppföljning och kontroll av dessa beslut.

Syftet med lagen är att förebygga att barn och unga far illa och att de inte involveras i kriminalitet eller andra destruktiva situationer. Beslut får endast fattas om det är nödvändigt och proportionerligt, vilket innebär att socialnämnden ska överväga mindre ingripande åtgärder innan mer ingripande beslut fattas. Det finns också specifika situationer där beslut enligt denna lag inte får fattas, exempelvis om barn eller unga är omhändertagna enligt andra lagar eller vårdas utanför det egna hemmet. Detta säkerställer att insatser enligt LIV inte krockar med mer ingripande åtgärder som redan är på plats.

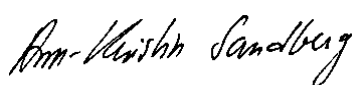
Kommentarer gällande utredningens förslag

Attention sympatiserar med ambitionen att samhället utvecklar metoder och verktyg för att tidigt ingripa när ett barn riskerar att dras in i kriminalitet och destruktiva miljöer. Vi delar också utredningens uppfattning att det finns situationer där dagens lagstiftning inte är tillräcklig för att stödja och skydda barn och unga. Dock anser vi att förslaget har ett alltför stort fokus på tvång, kontroll och konsekvenser för vårdnadshavare och/eller den unge. De föreskrifter som föreslås är genomgripande och det saknas så vitt vi vet evidens för att de är effektiva medel för att förebygga kriminalitet. Vidare saknar vi ett funktionshindersperspektiv på den problematik som utredningen gäller, trots att dessa unga löper en ökad risk att dras in i kriminalitet.

Förslaget bygger på att tvångsmedlen ska användas i situationer där det finns risk för framtida beteenden av olika slag, till skillnad mot LVU, där sådana beteenden redan ska föreligga. Vi är tveksamma till att tvångsmedel ska kunna användas i förebyggande syfte. Dels uppfattar vi att det till viss del krockar det också med intentionerna i den nya socialtjänstlagen som träder i kraft i sommar, där socialförvaltningarna får möjlighet att jobba mer förebyggande och ge snabbare hjälp, vilket i sig förebygger risk för framtida destruktiva beteenden. Dels finns det en uppenbar risk att de föreslagna tvångsmedlen kommer att inverka negativt på möjligheten att bygga upp en tillitsfull relation till den unge och dennes familj. Att tvinga personer att ta del av eller delta i insatser mot dennes vilja riskerar i värsta fall att få motsatt effekt och att tilliten till samhället och socialtjänsten försämrars. För att insatser ska vara framgångsrika och ge önskat resultat krävs att deltagaren är mottaglig och villig att ta till sig insatsen, vilket sannolikt inte kommer vara fallet om insatsen ges utan deltagarens medgivande eller mot deras vilja.

Attention ställer oss bakom förslaget att ge vårdnadshavare rätt till tillfällig föräldrapenning vid deltagande i insatser i öppna former som socialnämnder beslutar om med stöd av socialtjänstlagen. Om vårdnadshavare förväntas delta i insatser från socialtjänsten eller möten med socialtjänsten under arbetstid behöver de kompenseras med ersättning för utebliven lön. Det finns annars risk att vårdnadshavare inte har möjlighet att delta och tackar nej till insatser med anledning av hens ekonomiska situation.

Vi ser också positivt på förslaget att Socialstyrelsen får i uppdrag att kartlägga, analysera och ta ställning till om de insatser i öppna former som erbjuds i dag möter vårdnadshavares behov av stöd och hjälp.

Ann-Kristin Sandberg
Förbundsordförande